



Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti tuleviku heaks



SIHTASUTUS
Kutsekoda

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

Lisa 2

Konsulent, tase 5

SPETSIALISEERUMISTEGA SEOTUD TEADMISED JA OSKUSED

Spetsialiseerumistega seotud teadmisi ja oskusi hinnatakse läbi kitsama spetsialiseerumise.

1. Aiandus, sh lille-, köögivilja-, puuvilja- või marjakasvatus avamaal või katmikalal, puukoolimajandus
2. Aianduslikud, loomakasvatuslikud või taimekasvatuslikud põllumajandustehnoloogiad
3. Hobuse-, kitse-, lamba-, linnu-, mittetraditsiooniliste loomade või lindude, sea- või veisekasvatus
4. Taimekasvatus
5. Põllumajanduslikud (taimekasvatuslikud, loomakasvatuslikud ja aianduslikud) ehitised
6. Kalandus
7. Keskkonnakaitse ja loodushoid
8. Kogukonna areng
9. Maamajandus
10. Maaparandus
11. Mesindus
12. Metsandus
13. Toiduainete (aia-, põllu- ja metsasaaduste ning jookide, kala-, liha-, pagari- või piimatoodete) väiketöötlemine
14. Vesiviljelus

1.

Aiandus	
Aianduse, sh lille-, köögivilja-, puuvilja- või marjakasvatuse avamaal või katmikalal, puukoolimajanduse konsulendi teadmised ja oskused	EKR tase 5
<u>Tegevusnäitajad:</u> lähtudes aianduse, sh mahepõllumajandusliku aianduse põhimõtetest 1) kirjeldab, analüüsib ja põhjendab erinevaid lahendusvariante, lähtudes kliendist, konkreetsetest oludest, võimalustest ja piirangutest; analüüsib lahendusvariantide teostatavust, ressursivajadust ja hindab riske; 2) koostab lahendusvariantide kalkulatsioonid, sh eelarve, ressursivajadus ja maksumuse analüüs; 3) nõustab ja juhendab klienti kliendi valitud tegevuse või lahenduse elluviimisel, arvestades erinevate lahendusvariantide võimalusi ja piiranguid.	
<u>Üldised teoreetilised ja /või praktilisel kogemusel põhinevad teadmised aiandusest:</u> 1) külvikordade ja maakasutuse planeerimine, põlluraamatu täitmine; 2) mullateadus ja agrokeemia alused; mullaproovide võtmise meetodika; aianduslikud substraadid ja nende kvaliteedi hindamine; 3) aiakultuuride kahjustajad (haigused, kahjurid, umbrohud) ja nende tõrje; 4) väetised ja taimekaitsevahendid, nende hoidmine ja kasutamine ning kasutamise planeerimine (avamaal, katmikalal ja puukoolis); 5) aiandusliku tootmise planeerimine (avamaal, katmikalal ja puukoolis); 6) aiakultuuride kasvunõuded ja õige kasvatustehnoloogia valik vastavalt kultuurile, kasvutingimustele ning majanduslikule otstarbele; 7) aiakultuuride kasvatamisel vajalikud üldlevinud ehitised, masinad, seadmed ja tehnoloogiad, sh taimekaitsevahendid; katmikalatootmises vajalikud seadmed ja tehnoloogiad; 8) tootmisest ja tehnoloogiast tulenevad ohutusnõuded (sh tuleohutus); 9) aiasaaduste ja aiakultuuride kvaliteedi hindamine (sh puu- ja köögivilja turustusstandardid), esmane töötlemine ja säilitamine; 10) looduskeskkonda säästvad võtted ja praktikad, bioloogilise mitmekesisuse säilitamine; 11) mahepõllumajandusliku tootmise põhimõtted ja nõuded, mahepõllumajandusliku aianduse eeskirjad; 12) kutseala ja spetsialiseerumisega seotud õigusaktidega sätestatud nõuded ja olukorrapõhised seosed sh mahepõllumajandusliku ettevõtte tunnustamine ja mahepõllumajanduse registrisse kandmine, teavitamine mahepõllumajandusliku tootmisega jätkamisest, ökotoote märgistamise nõuded; nõuetele vastavus põllumajandustootmises (kohustuslikud majandamisnõuded ning hea põllumajandus- ja keskkonnaseisundi nõuded); 13) majandusarvestus (sh eelarvete koostamine, erinevate alternatiivsete lahenduste maksumuse analüüs, arvestuse pidamine toodetud ja/või esmatöödeldud toodete ning saaduste kohta, kattetulu ja omahinna kalkulatsioon) ettevõtlusvormid, ja toetusmeetmed; 14) turud, turundamine ja turustamine.	
<u>Hindamismeetod(id):</u> Kirjalik ülesanne, praktiline töö, vestlus, eneseanalüüs ning õpi- ja töökogemuse mapp (portfoolio)	

2.

<u>Aianduslikud põllumajandustehnoloogiad</u>
<u>Loomakasvatustehnoloogiad</u>



Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti tuleviku heaks



SIHTASUTUS
Kutsekoda

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

<u>Taimikasvatustehnikud põllumajandustehnoloogiad</u>	
Aianduslike, loomakasvatustehnikade või taimikasvatustehnikade põllumajandustehnoloogiate (autod, traktorid, põllutööriistad ja liikurmasinad, paiksed masinad ja seadmed, tõste- ja edastusmasinad) konsulendi teadmised ja oskused	EKR tase 5
<p><u>Tegevusnäitajad:</u> lähtudes põllumajanduslike tehnoloogiate põhimõtetest</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kirjeldab, analüüsib ja põhjendab erinevaid lahendusvariante, lähtudes kliendist, konkreetsetest oludest, võimalustest ja piirangutest; analüüsib lahendusvariantide teostatavust, ressursivajadust ja hindab riske; 2) koostab lahendusvariantide kalkulatsioonid, sh eelarve, ressursivajadus, maksumuse analüüs; 3) nõustab ja juhendab klienti kliendi valitud tegevuse või lahenduse elluviimisel, arvestades erinevate lahendusvariantide võimaluste ja piirangutega. 	
<p><u>Üldised teoreetilised ja /või praktilised kogemused põhinevad teadmised põllumajanduslikest tehnoloogiatest,</u> vastavalt spetsialiseerumisele aianduse, loomakasvatuse või taimikasvatuse valdkonnas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) loomade ja/või lindude (sh mesilaste) pidamise alused; 2) toodangu esmatöötlemise ja säilitamise alused; 3) valdkondlikud tehnoloogiad ning masinate ja seadmete tüübid; üksiku seadme sisendid ja väljundid ning nende seostamine tehnoloogia kui tervikuga; 4) masinate ja seadmete kasutamise võtted; seadmete ettevalmistus tööks, nende toimimise kontrolli põhimõtted (sh reguleerimine); seadme tehniline kontroll, hooldus ja konserveerimine; 5) põllumajandusehituse alused (hooned ja rajatised, sh katlamajad, ventilatsioonisüsteemid, bioenergia koostootmisjaamad jm); 6) infotehnoloogia rakendused põllumajandustehnoloogiate valdkonnas; 7) maaparanduse põhimõtted ja maaparandussüsteemide tööpõhimõtted; toimivad tegutsemise viisid ja head praktikad, kriitilised tegurid ja riskid, mis mõjutavad lahenduse toimimist või ebaõnnestumist; 8) kutseala ja spetsialiseerumisega seotud õigusaktidega sätestatud nõuded ja olukorrapõhised seosed; 9) saaduste esmatöötlemiseks kasutatavate seadmete tüübid ja tehnoloogiad (sh puhastamine, kuivatamine, pakendamine); 10) toodangu töötlemiseks kasutatavate seadmete tüübid ja tehnoloogiad; 11) soojusenergiatehnika (sh ahjud, katlad, kuivatid) tehnoloogilised lahendused; 12) tootmisest ja tehnoloogiast tulenevad ohutusnõuded (sh tuleohutus); ohutusnõuded seadme kasutamisel, puhastamisel, hooldamisel ning hoiustamisel; 13) masinate ja seadmete käsitlemisest tulenev töötõrviõid ja ergonoomika; 14) keskkonnakaitse nõuded aiandus-, taime- ja loomakasvatuse seadmetele, puhastusseadmetele jne, looduskeskkonda säästvad võtted ja praktikad; 15) majandusarvestus, seadmete tasuvusarvestus ja võrdlus, amortisatsiooni arvestamise põhimõtted; 16) turu tundmine (tarnijad). 	
<p><u>Hindamismeetod(id):</u> Kirjalik ülesanne, praktiline töö, vestlus, eneseanalüüs ning õpi- ja töökogemuse mapp (portfoolio)</p>	

3.

<u>Hobusekasvatustehnikud</u>
<u>Kitsekasvatustehnikud</u>



Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti tuleviku heaks



SIHTASUTUS
Kutsekoda

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

Lambakasvatus	
Linnukasvatus	
Mittetraditsiooniline loomakasvatus	
Seakasvatus	
Veisekasvatus	
Hobuse-, kitse-, lamba-, linnu-, mittetraditsiooniliste loomade või lindude, sea- või veisekasvatuse konsulendi teadmised ja oskused	EKR tase 5
<p><u>Tegevusnäitajad:</u> lähtudes jätkusuutliku loomakasvatuse, sh mahepõllumajandusliku loomakasvatuse põhimõtetest</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kirjeldab, analüüsib ja põhjendab erinevaid lahendusvariante, lähtudes kliendist, konkreetsetest oludest, võimalustest ja piirangutest; analüüsib lahendusvariantide teostatavust, ressursivajadust ja hindab riske; 2) koostab lahendusvariantide kalkulatsioonid, sh eelarve, ressursivajadus, maksumuse analüüs; 3) nõustab ja juhendab klienti kliendi valitud tegevuse või lahenduse elluviimisel, arvestades erinevate lahendusvariantide võimaluste ja piirangutega. 	
<p><u>Üldised teoreetilised ja /või praktilisel kogemusel põhinevad teadmised loomakasvatusest, vastavalt looma- ja/või linnuliigile:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) loomade ja lindude sigimise ja tõuaretuse alused (sh põllumajandusloomade hindamine); 2) loomade ja/või lindude pidamise nõuded, sh loomakasvatusehitistele esitatavad nõuded, loomade transpordi nõuded; 3) loomade ja/või lindude söötmine; söötmisskeemide ja söödaratsioonide koostamine ning kasutamine; 4) loomakasvatusalase arvestuse pidamine ja loomade märgistamine; 5) loomakasvatuses vajalikud ehitised, seadmed, masinad ja tehnoloogiad; 6) loomakasvatuse tootmise planeerimise ja maakasvatuse planeerimise, sh karjatamise, põhimõtted nii tava- kui mahetootmises; 7) loomakasvatuse saaduste kvaliteedinõuded ning esmatöötlemise alused; 8) söödatootmise põhimõtted, sh mahetootmises; 9) söödaproovide võtmine ja keemilised analüüsimeetodid, söötade kvaliteedi analüüsitulemuste hindamine; 10) loomatervishoid ja loomakaitse; 11) veterinaaria ja hügieeni alused (sh poegimine ja enamlevinud haiguste esmane määramine väliste tunnuste järgi jm); 12) looduskeskkonda säästvad võtted ja praktikad, bioloogilise mitmekesisuse säilitamine; 13) mahepõllumajandusliku tootmise põhimõtted ja nõuded, mahepõllumajandusliku loomakasvatuse eeskirjad; 14) kutseala ja spetsialiseerumisega seotud õigusaktidega sätestatud nõuded ja olukorrapõhised seosed, sh mahepõllumajandust reguleerivad õigusaktid, ettevõtte tunnustamine ja mahepõllumajanduse registrisse kandmine, teavitamine mahepõllumajandusliku tootmisega jätkamises, ökotoote märgistamise nõuded; nõuetele vastavus põllumajandustootmises (kohustuslikud majandamisnõuded ning hea põllumajandus- ja keskkonnaseisundi nõuded); 15) majandusarvestus (sh eelarvete koostamine, erinevate alternatiivsete lahenduste maksumuse analüüs, arvestuse pidamine toodetud ja/või esmatöödeldud toodete ning saaduste kohta, kattetulu ja omahinna kalkulatsioon), ettevõtlusvormid, toetusmeetmed; 16) turud, turundamine ja turustamine; 17) tootmisest ja tehnoloogiast tulenevad ohutusnõuded (sh tuleohutus). 	

Hindamismeetod(id):

Kirjalik ülesanne, praktiline töö, vestlus, eneseanalüüs ning õpi- ja töökogemuse mapp (portfoolio)

4.

Taimekasvatus**Taimekasvatuse (teravilja-, kaunvilja-, kartuli-, sööda- või õlikultuuride kasvatus, rohumaaviljelus) konsulendi teadmised ja oskused****EKR tase 5**Tegevusnäitajad:

Lähtudes säästva taimekasvatuse, sh mahepõllumajandusliku taimekasvatuse põhimõtetest:

- 1) kirjeldab, analüüsib ja põhjendab erinevaid lahendusvariante, lähtudes kliendist, konkreetsetest oludest, võimalustest ja piirangutest; analüüsib lahendusvariantide teostatavust, ressursivajadust ja hindab riske;
- 2) koostab lahendusvariantide kalkulatsioonid, sh eelarve, ressursivajadus, maksumuse analüüs;
- 3) nõustab ja juhendab klienti kliendi valitud tegevuse või lahenduse elluviimisel, arvestades erinevate lahendusvariantide võimaluste ja piirangutega.

Üldised teoreetilised ja /või praktilisel kogemusel põhinevad teadmised taimekasvatusest:

- 1) külvikorrad ja maakasutus;
- 2) loomade ja lindude söötmise alused;
- 3) mulla- ja söödaproovide võtmise meetodid, analüüsitulemuste hindamine;
- 4) mullateadus ja agrokeemia alused, sh mullaviljakuse tagamise mahetootmises;
- 5) põllu- ja rohumaakultuurid, nende kasvatamine, kasvunõuded ja agrotehnika;
- 6) põllu- ja rohumaakultuuride seemnekasvatuse põhimõtted (sh tehnoloogiad ja nõuded), seemnete sorteerimise, pakendamise ja hoiustamise põhimõtted ning nõuded;
- 7) taimekaitse, sh nõuded; taimekahjustajad (umbrohud, haigused ja kahjurid), ennetus ja tõrje, taimekaitsevahendid, integreeritud taimekaitse põhimõtted;
- 8) taimekasvatussaaduste (sh loomasöötade) kvaliteedi hindamine;
- 9) taimekasvatustoodangu hoiustamise ja esmatöötlemine;
- 10) väetised ja taimekaitsevahendid, nende hoidmine ja kasutamine, sh keskkonnoaohutus;
- 11) looduskeskkonda säästvad võtted ja praktikad, bioloogilise mitmekesisuse säilitamine;
- 12) taimekasvatuses vajalike üldlevinud ehitiste liigid, masinate ja seadmete tüübid ja tehnoloogiad, sh taimekaitsevahendid;
- 13) mahepõllumajandusliku tootmise põhimõtted ja nõuded, mahepõllumajandusliku taimekasvatuse eeskirjad;
- 14) tootmisest ja tehnoloogiast tulenevad ohutusnõuded (sh tuleohutus);
- 15) kutseala ja spetsialiseerumisega seotud õigusaktidega sätestatud nõuded ja olukorrapõhised seosed: taimekasvatuse tootmisega kaasnevad nõuded, sh mahepõllumajandusliku tootmise põhimõtted ja nõuded, mahepõllumajandusliku taimekasvatuse eeskirjad;
- 16) nõuetele vastavus põllumajandustootmises (kohustuslikud majandamisnõuded ning hea põllumajandus- ja keskkonnaseisundi nõuded);
- 17) majandusarvestus (sh eelarvete koostamine, erinevate alternatiivsete lahenduste maksumuse analüüs, arvestuse pidamine toodetud ja/või esmatöödeldud toodete ning saaduste kohta, kattetulu ja omahinna kalkulatsioon), ettevõtlusvormid, toetusmeetmed,
- 18) turud, turundamine ja turustamine.

Hindamismeetod(id):

Kirjalik ülesanne, praktiline töö, vestlus, eneseanalüüs ning õpi- ja töökogemuse mapp (portfoolio)

5.

Põllumajanduslikud ehitised	
Põllumajanduslike (taimekasvatustlike, loomakasvatustlike ja aianduslike) ehitiste konsulendi teadmised ja oskused	EKR tase 5
<p><u>Tegevusnäitajad:</u> lähtudes põllumajandusliku ehituse põhimõtetest</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kirjeldab, analüüsib ja põhjendab erinevaid lahendusvariante, lähtudes kliendist, konkreetsetest oludest, võimalustest ja piirangutest; analüüsib lahendusvariantide teostatavust, ressursivajadust ja hindab riske; 2) koostab lahendusvariantide kalkulatsioonid, sh eelarve, ressursivajadus, maksumuse analüüs; 3) nõustab ja juhendab klienti, kliendi valitud tegevuse või lahenduse elluviimisel, arvestades erinevate lahendusvariantide võimaluste ja piirangutega. 	
<p><u>Üldised teoreetilised ja /või praktilisel kogemusel põhinevad teadmised põllumajanduslikest ehitistest:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kutseala ja spetsialiseerumisega seotud õigusaktidega sätestatud nõuded ja olukorrapõhised seosed, sh põllumajandusehitistele (hooned ja rajatised) esitatavad nõuded ja ehituste kavandamine (sh katlamajad, ventilatsioonisüsteemid, bioenergia koostootmisjaamad – meskipada, seenekasvatuserajatised jm); 2) loomade ja/või lindude pidamise alused, sh nende mahepõllumajanduslikult pidamise nõuded ning üldlevinud tehnoloogiad; 3) taimekasvatustoodangu esmatöötlemise ja säilitamise nõuded ning üldlevinud tehnoloogiad; 4) taime- ja loomakasvatustes kasutatavate seadmete tüübid ja tehnoloogiad; 5) taime- ja loomakasvatussaaduste töötlemise tehnoloogiast tulenevad nõuded ehitistele (sh meierei, jõusööda tootmine, väiketapamaja); 6) keskkonnakaitsenõuded taime- ja loomakasvatusehitistele, puhastusseadmetele jne; 7) tootmisest ja tehnoloogiast tulenevad ohutusnõuded (sh tuleohutus); 8) ehitusmaterjalid ja -konstruktsioonide (teras-, puit-, raudbetoon jne); 9) ehituskonstruktsioonide planeerimine (staatika, tugevus- ja püsivusarvutused); 10) olulisemad nõuded ehitusgeodeesia ja -geoloogia valdkonnast; 11) ehitiste tehnilise seisukorra hindamine; 12) ehitusprotsessi etapid, skeem, kavandamine, juhtimise ja järelevalve põhimõtted; 13) looduskeskkonda säästvad võtted ja praktikad, bioloogilise mitmekesisuse säilitamine; 14) majandusarvestus (sh eelarvete koostamine, erinevate alternatiivsete lahenduste maksumuse analüüs), ettevõtlusvormid, toetusmeetmed; 15) turud, turundamine, turustamine. 	
<p><u>Hindamismeetod(id):</u> Kirjalik ülesanne, praktiline töö, vestlus, eneseanalüüs ning õpi- ja töökogemuse mapp (portfoolio)</p>	

6.

Kalandus	
Kalanduse konsulendi teadmised ja oskused	EKR tase 5
<p><u>Tegevusnäitajad:</u> lähtudes kalanduse põhimõtetest</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kirjeldab, analüüsib ja põhjendab erinevaid lahendusvariante, lähtudes kliendist, konkreetsetest oludest, võimalustest ja piirangutest; analüüsib lahendusvariantide teostatavust, ressursivajadust ja hindab riske; 2) annab nõu äriplaani koostamisel (lahendusvariantide kalkulatsioonid, sh eelarve, ressursivajadus, maksumuse analüüs, turu nõudlus), teeb arvutused sõltuvalt ettevõtlusvormidest ja pikaajalisest 	

planeerimisest;
3) nõustab ja juhendab klienti kliendi valitud tegevuse või lahenduse elluviimisel, arvestades erinevate lahendusvariantide võimalusi ja piiranguid.
<u>Üldised teoreetilised ja /või praktilisel kogemusel põhinevad teadmised kalamajandusest:</u>
1) veeökosüsteemide liigid ja nende funktsioneerimise alused;
2) kalavarude jätkusuutlik majandamine, kohuseteadliku kalapüügi korraldamine ja reguleerimine;
3) kalapüügi mõju keskkonnale ja probleemide ennetamise või lahendamise võimalused;
4) meresõidu korralduse ja navigatsiooni alused;
5) ihtüoloogia alused;
6) püüniste liigid ja nende kasutamise (sh arvestades püügikohta ja kalaliiki) ning hooldamise põhimõtted;
7) kalapüügi tehniliste vahendite kasutamise ja hooldamise põhimõtted;
8) kutseala ja spetsialiseerumisega seotud õigusaktidega sätestatud nõuded ning olukorrapõhised seosed, sh kalapüüki ja toidu käitlemist reguleerivad õigusaktid;
9) kala esmakäitlemise korraldamise põhimõtted ning nõuded kalalaevadel ja -sadamates, kalade müügiks ja ladustamiseks ettevalmistamise põhimõtted;
10) kalandusettevõtte töö eripärad ja ettevõtte töö planeerimine (sh eelarve, ressursivajadus).
<u>Hindamismeetod(id):</u>
Kirjalik ülesanne, praktiline töö, vestlus, eneseanalüüs ning õpi- ja töökogemuse mapp (portfoolio)

7.

<u>Keskkonnakaitse ja loodushoid</u>	
Keskkonnakaitse ja loodushoiu konsulendi teadmised ja oskused	EKR tase 5
<u>Tegevusnäitajad:</u> lähtudes keskkonnakaitse ja loodushoiu põhimõtetest	
1) kirjeldab, analüüsib ja põhjendab erinevaid lahendusvariante, lähtudes kliendist, konkreetsetest oludest, võimalustest ja piirangutest; analüüsib lahendusvariantide teostatavust, ressursivajadust ja hindab keskkonnanariske,	
2) arvutab CO2 emissiooni;	
3) koostab lahendusvariantide kalkulatsioonid, sh eelarve, ressursivajadus, maksumuse analüüs;	
4) nõustab ja juhendab klienti kliendi valitud tegevuse või lahenduse elluviimisel.	
<u>Üldised teoreetilised ja /või praktilisel kogemusel põhinevad teadmised keskkonnakaitsest ja loodushoiust:</u>	
1) loodus- ja keskkonnakaitse põhimõtted, sh haruldaste liikide, koosluste ja tähelepanuväärsete (miljööväärtuslike) alade ning üksikobjektide kaitse; looduskaitsebioloogia ja -ökoloogia põhialused;	
2) keskkonna- ja looduskaitse korralduse nõuded, sh kaitsealade võrgustik;	
3) kutseala ja spetsialiseerumisega seotud õigusaktidega sätestatud nõuded ja olukorrapõhised seosed: keskkonnaõigus, sh loodus- ja linnudirektiiv, keskkonnamõtjude hindamine, saatemaksud jne;	
4) taime- ja loomakasvatuse alused, sh mahepõllumajandusliku tootmise nõuded;	
5) bioloogiline mitmekesisus ja seda soodustavad võtted;	
6) liigikaitse põhimõtted ja korraldus, elupaigad, kaitsealused liigid, võõrliigid, seos põllumajandustootmisega;	
7) poollooduslikud kooslused, nende väärtused, nende hooldamise ja taastamise põhimõtted, meetodid ja nõuded;	
8) veekaitse nõuded: sõnniku, silo, väetiste, taimekaitsevahendite ja naftasaaduste käitlemise	

- nõuded; nitraaditundlik ala: piirid, kaitse ja kaitsevajadus, nõuded tootmisprotsessile;
- 9) jäätmekäitluse nõuded: põllumajandusplasti, reoveesete, loomsete jäätmete käitlemise nõuded;
 - 10) välisõhukaitse nõuded: saastatuse piirnormid, ebameeldiva või ärritava toimega lõhna normid, CO2 heitme arvutamise põhimõtted;
 - 11) kliimamuutuste mõju Eesti keskkonnaningimustele ja põllumajandustootmisele, negatiivse mõju kahandamise võimalused; agrometeoroloogiliste vaatluste korraldus;
 - 12) keskkonnasäästlik majandamine, ökoloogilised tehnoloogiad;
 - 13) erinevate tootmisviiside (intensiivne, integreeritud, mahe) mõju keskkonnale, sh mõju kliimamuutustele;
 - 14) nõuetele vastavus põllumajandustootmises (kohustuslikud majandamisnõuded ning hea põllumajandus- ja keskkonnaseisundi nõuded);
 - 15) majandusarvestuse põhimõtted (sh eelarvete koostamine, erinevate alternatiivsete lahenduste maksumuse analüüs), ettevõtlusvormid, toetusmeetmed.

Hindamismeetod(id):

Kirjalik ülesanne, praktiline töö, vestlus, eneseanalüüs ning õpi- ja töökogemuse mapp (portfoolio)

8.

Kogukonna areng

Kogukonna arengu konsulendi teadmised ja oskused

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

- 1) kirjeldab, analüüsib ja põhjendab erinevaid lahendusvariante, lähtudes kliendist, konkreetsetest oludest, võimalustest ja piirangutest; analüüsib teostatavust, ressursivajadust ja hindab riske;
- 2) toetab kohaliku kogukonna arenguprotsessi, juhendades kohalikke eestvedajaid;
- 3) koostab lahendusvariantide teostatavuse analüüsi, sh eelarve, ressursivajadus, maksumuse analüüs;
- 4) nõustab ja juhendab klienti valitud tegevuse või lahenduse elluviimisel; juhendab piirkonna arengukava koostamisel;
- 5) nõustab kogukonda, aidates inimestel üksteist mõista ja kaasata neid meeskonnatööl piirkonna arendamiseks.

Üldised teoreetilised ja /või praktilised kogemused põhinevad teadmised kogukonnast:

- 1) kodanikuühiskonna toimimise põhimõtted, kodanikualgatuse ja vabatahtliku tegevus, kodanikuühiskonda käsitlevate õigusaktide nõuded;
- 2) ühiskonnasektorite (avalik sektor, erasektor, kodanikuühiskond) erisused ja toimimise põhimõtted;
- 3) erinevate sektorite koostöö vormid, partnerlus, *Leader*-põhimõtted, *Leader* tegevusgrupid;
- 4) ruumilise planeerimise üldalused, planeeringute liigid (üleriigiline planeering, teemaplaneering, üldplaneering, detailplaneering);
- 5) maamajanduse üldised arengusuunad ja võimalused;
- 6) strateegilise planeerimise alused; piirkonna arengukava koostamise ja elluviimise protsessi etapid;
- 7) kaasamise protsessi etapid, sh kaasamise tegevused ja meetodid, kaasamise tegevuste kavandamine;
- 8) kodanikuühenduste majandustegevuse korraldamise põhimõtted ja majandusarvestuse alused;
- 9) kogukonnateenus ja -tooted, avalikud teenused, toodete ja teenuste arendamine;
- 10) projektiviisiline tegutsemine, sh kavandamine, eelarvestamine, finantseerimine, teostus, teostuse jälgimine, tulemuste hindamine, projektijuhtimine;
- 11) organisatsiooni juhtimine, juhatuse töö korraldamine, juhi rollid;

- 12) töö vabatahtlikega, vabatahtlike kaasamine organisatsiooni tegevusse;
- 13) huvikaitse planeerimine ja korraldamine;
- 14) koostöö vormid, koostöö kavandamine ja korraldamine, töö liikmeskonnaga, võrgustikutöö; ühistevuse põhimõtted;
- 15) grupiprotsessid ja nende juhtimine, koolituse korraldamise põhimõtted;
- 16) praktilisel kogemusel põhinevad teadmised.

Hindamismeetod(id):

Kirjalik ülesanne, praktiline töö, vestlus, eneseanalüüs ning õpi- ja töökogemuse mapp (portfoolio)

9.

Maamajandus

Maamajanduse konsulendi teadmised ja oskused

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

lähtudes maamajanduse alustest

- 1) kirjeldab, analüüsib ja põhjendab erinevaid lahendusvariante ja võimalusi, lähtudes kliendist, konkreetsetest oludest, võimalustest ja piirangutest; aitab sõnastada realistlikke eesmärgi, lähtudes strateegilistest dokumentidest; pakub võimalusi kliendi majandustegevuse mitmekesistamiseks;
- 2) analüüsib ettevõttes tootmissuundi, plaanide teostatavust, ressursivajadust, riske ja nende maandamise võimalusi; analüüsib finantsnäitajaid ja annab selle põhjal hinnanguid, soovitusi, selgitusi;
- 3) koostab lahendusvariantide teostatavuse analüüsi, sh eelarve, ressursivajadus, maksumuse analüüs;
- 4) nõustab ja juhendab klienti kliendi valitud tegevuse või lahenduse elluviimisel.

Üldised teoreetilised ja /või praktilisel kogemusel põhinevad teadmised maamajandusest:

- 1) majandust reguleerivate õigusaktidega sätestatud nõuded;
- 2) esmatootmine ja -töötlemine primaar- ja sekundaarsektoris, biomajanduse valdkonnas ning põllu-, metsa- ja kalamajanduses;
- 3) ettevõtluskeskkond ja seda mõjutavad tegurid, erinevate tegevusvaldkondade majanduskeskkond, sh sotsiaalne ettevõtlus, majandusvaldkonna keskmised näitajad, põllumajandusliku raamatupidamise andmebaasi (FADN) andmestik, regulatsioonid ja tegevusload, sh nõuetele vastavuse nõuded põllumajandustootmises (kohustuslikud majandamisnõuded ning hea põllumajandus- ja keskkonnaseisundi nõuded);
- 4) maamajanduse (sh põllumajanduse) üldised arengusuunad ja võimalused, maamajanduse mitmekesistamise võimalused;
- 5) strateegilised dokumendid (näiteks Eesti maaelu arengukava); ettevõtte arengukava koostamise põhimõtted;
- 6) ettevõtluse vormid ja majandustegevuse korraldamine, ettevõtlusega alustamine, ettevõtte üleandmine ja lõpetamine;
- 7) raamatupidamise korralduse üldpõhimõtted;
- 8) finantsanalüüsi põhimõtted, bilanss ja kasumiaruanne, põhilised suhtarvud, finantsaruanded, majandusaasta aruanne; tulude ja kulude arvestus, kattetulu, finantsjuhtimise põhimõtted, sh eelarvestamine;
- 9) strateegilise juhtimise alused: lühi- ja pikaajaline planeerimine;
- 10) ressursside analüüsi ja ressursivajaduse hindamise põhimõtted, investeeringute tasuvus, riskianalüüs ja riskide hindamine, rahastamise võimalused; ettevõtte vara liigid, sh bioloogilise vara arvestuspõhimõtted;
- 11) looduskeskkonda säästvad võtted ja praktikad, bioloogilise mitmekesisuse säilitamine;

12) turunduse põhimõtted: toode, hind, turg ja reklaam.

Hindamismeetod(id):

Kirjalik ülesanne, praktiline töö, vestlus, eneseanalüüs ning õpi- ja töökogemuse mapp (portfoolio)

10.

Maaparandus

Maaparanduse konsulendi teadmised ja oskused

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

lähtudes maaparanduse põhimõtetest

- 1) kirjeldab, analüüsib ja põhjendab erinevaid lahendusvariante, lähtudes kliendist, konkreetsetest oludest, võimalustest ja piirangutest; analüüsib lahendusvariantide teostatavust, ressursivajadust ja hindab riske;
- 2) koostab lahendusvariantide kalkulatsioonid, sh eelarve, ressursivajadus, maksumuse analüüs; teeb arvutused sõltuvalt ettevõtlusvormidest ja pikaajalisest planeerimisest;
- 3) nõustab ja juhendab klienti kliendi valitud tegevuse või lahenduse elluviimisel, konsulteerides maaparandushoiu ja kraavikuivenduse rajamist, arvestades erinevate lahendusvariantide võimaluste ja piirangutega.

Üldised teoreetilised ja /või praktilisel kogemusel põhinevad teadmised maaparandusest:

- 1) maaparandussüsteemi ehitamiseks ja rekonstrueerimiseks vajalikud menetlemisprotsessid;
- 2) kutseala ja spetsialiseerumisega seotud õigusaktidega sätestatud nõuded ja olukorrapõhised seosed: maaparandustegevusi mõjutavad keskkonnaalased ja teised seadusandlikud piirangud;
- 3) maaparandussüsteemide rajamiseks koostatud dokumentatsioon (uuringutoimik, projekt, maaparandussüsteemi ehitamise tehnilised dokumendid) ja nende koostamise nõuded;
- 4) maaparandussüsteemi ehitamise tehniliste tingimused; tootmisest ja tehnoloogiast tulenevad ohutusnõuded (sh tuleohutus);
- 5) omanikujäreelvalve roll ja tegutsemisprotsessid;
- 6) maaparanduse hoiutööde (uuendamine ja hooldus) nõuded;
- 7) maaparandussüsteemi keskkonnarajatiste vajadused;
- 8) muldade lupjamise vajadus ja tehnoloogiad;
- 9) maaparandusühistute asutamise ja tegevuse põhimõtted;
- 10) looduskeskkonda säästvad võtted ja praktikad, bioloogilise mitmekesisuse säilitamise põhimõtted;
- 11) majandusarvestus (sh eelarvete koostamine, erinevate alternatiivsete lahenduste maksumuse analüüs, kattetulu ja omahinna kalkulatsioon) sh toetusmeetmed.

Hindamismeetod(id):

Kirjalik ülesanne, praktiline töö, vestlus, eneseanalüüs ning õpi- ja töökogemuse mapp (portfoolio)

11.

Mesindus

Mesinduse konsulendi teadmised ja oskused

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

lähtudes mesinduse, sh mahemesinduse põhimõtetest

- 1) kirjeldab, analüüsib ja põhjendab erinevaid lahendusvariante, lähtudes kliendist, konkreetsetest oludest, võimalustest ja piirangutest; analüüsib lahendusvariantide teostatavust, ressursivajadust ja hindab riske;
- 2) koostab lahendusvariantide kalkulatsioonid, sh eelarve, ressursivajadus, maksumuse analüüs;
- 3) nõustab ja juhendab klienti kliendi valitud tegevuse või lahenduse elluviimisel, arvestades

erinevate lahendusvariantide võimaluste ja piirangutega.	
<u>Üldised teoreetilised ja /või praktilisel kogemusel põhinevad teadmised mesindusest:</u>	
<ol style="list-style-type: none">1) meemesilase ja mesilaspere bioloogia;2) mesilaspere hooldamise alused, mahemesinduses lubatud lisaõõdad;3) mesilasemade kasvatuse ja mesilaste tõuaretuse alused;4) mesilasperede paljundamine;5) mesindusinventar, seadmed ja tehnoloogiad, ehitistele esitatavad nõuded, sh lubatud tarumaterjalid ja desinfektsioonivahendid;6) tootmisest ja tehnoloogiast tulenevad ohutusnõuded (sh tuleohutus);7) mesila organiseerimine ja tootmise planeerimine;8) mesindussaadused, nende tootmine ja tehnoloogiad;9) mesindussaaduste kvaliteet, käitlemine, hoiustamine ja säilitamine;10) põllumajanduskultuuride tolmeldamine mesilaste abil, korjema, korjetaimed ja korjekonveieri koostamine ning lisaõõdad, meetaimed, kasvukohad ja nende kasvunõuded;11) mesilaste haigused ja kahjurid, proovide võtmine, ennetamine ja ravi, sh mahemesinduses;12) looduskeskkonda säästvad võtted ja praktikad, bioloogilise mitmekesisuse säilitamine;13) mahepõllumajandusliku tootmise põhimõtted ja nõuded mahetootmises; mahepõllumajandusliku mesinduse eeskirjad sh korjema vastavus mahemesinduse nõuetele;14) kutseala ja spetsialiseerumisega seotud õigusaktidega sätestatud nõuded ja olukorrapõhised seosed, sh toidu käitlemist reguleerivad õigusaktid ning mahetootmist reguleerivad õigusaktid, tavamesila ümberorganiseerimine mahemesilaks: ettevõtte tunnustamine ja mahepõllumajanduse registrisse kandmine, teavitamine mahepõllumajandusliku tootmisega jätkamisest, ökotooto märgistamise nõuded; ettevõtlusvormid, toetusmeetmed;15) mesindusliku tootmise majandusarvestus (sh eelarvete koostamine, erinevate alternatiivsete lahenduste maksumuse analüüs, arvestuse pidamine toodetud ja/või esmatöödeldud toodete ning saaduste kohta, kattetulu ja omahinna kalkulatsioon), ettevõtlusvormid ja toetusmeetmed;16) turud, turundamine, turustamine.	
<u>Hindamismeetod(id):</u>	
Kirjalik ülesanne, praktiline töö, vestlus, eneseanalüüs ning õpi- ja töökogemuse mapp (portfoolio)	

12.

<u>Metsandus</u>	
Metsanduse konsulendi teadmised ja oskused	EKR tase 5
<u>Tegevusnäitajad:</u>	
lähtudes metsanduse põhimõtetest	
<ol style="list-style-type: none">1) kirjeldab, analüüsib ja põhjendab erinevaid lahendusvariante, lähtudes kliendist, konkreetsetest oludest, võimalustest ja piirangutest; analüüsib lahendusvariantide teostatavust, ressursivajadust ja hindab riske;2) koostab lahendusvariantide kalkulatsioonid, sh eelarve, ressursivajadus, maksumuse analüüs;3) nõustab ja juhendab klienti kliendi valitud tegevuse või lahenduse elluviimisel.	
<u>Üldised teoreetilised ja /või praktilisel kogemusel põhinevad teadmised metsandusest:</u>	
<ol style="list-style-type: none">1) metsakasvatuse alused, metsabioloogia;2) metsataimede kasvatamise alused;3) metsa uuendamise ja uuenemise põhimõtted, sh uuendamise tehnoloogiad, maapinna mineraliseerimise vajaduse hindamine, taimede valik, kultuuride hooldamine;4) raieliigid, nende kavandamise põhimõtted ja raietehnoloogiad, sh puude valik, kasutatavad seadmed ja masinad;	

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

<p>5) topograafia põhimõtted, GPS seadmete ja kaartide kasutamise põhimõtted;</p> <p>6) kaitstavate metsade majandamine: kaitstavatel aladel olevate metsade majandamise võimalused, raied, bioloogilise mitmekesisuse säilitamine, vääriselupaigad, Natura alad;</p> <p>7) kasvava metsa mahu ja väärtuse hindamise põhimõtted;</p> <p>8) metsamaterjali mahu määramise ja väärtuse hindamise põhimõtted: virn- ja ümarametsamaterjali ning hakkpuidu (võsa, raidmed) mõõtmine, koefitsiendid;</p> <p>9) metsakaitse põhimõtted, sh tuntumad kahjurid ja kahjustused, kahjurite tõrje, kahjustuste ennetamine ja likvideerimine;</p> <p>10) pärandkultuuri olemus ja metsade majandamise võimalused pärandkultuuri aladel;</p> <p>11) metsaga seotud tehingute maksustamise põhimõtted: maksud, nende arvestamine ja deklareerimine, maksuteatiste esitamine;</p> <p>12) looduskeskkonda säästvad võtted ja praktikad, bioloogilise mitmekesisuse säilitamise põhimõtted;</p> <p>13) metsakõrvalkasutuse alused, sh jahindus ja puhkemajandus;</p> <p>14) metsatöödest ja tehnoloogiatest tulenevad ohutusnõuded (sh tuleohutus), töötervishoid ja tööohutus taimekaitsevahendite kasutamisel;</p> <p>15) kutseala ja spetsialiseerumisega seotud õigusaktidega sätestatud nõuded ja olukorrapõhised seosed;</p> <p>16) ettevõtluvormid, toetusmeetmed, arvestuse pidamise põhimõtted toodetud ja/või töödeldud toodete ning saaduste kohta;</p> <p>17) turustamine, sh turu olukord;</p> <p>18) metsamajanduslike tööde korraldamise ja organiseerimise põhimõtted.</p>
<p><u>Hindamismeetod(id):</u> Kirjalik ülesanne, praktiline töö, vestlus, eneseanalüüs ning õpi- ja töökogemuse mapp (portfoolio)</p>

13.

Aia-, põllu- ja metsasaaduste väiketöötlemine	
Jookide väiketöötlemine	
Kalatoodete väiketöötlemine	
Lihatoodete väiketöötlemine	
Pagaritoodete väiketöötlemine	
Piimatoodete väiketöötlemine	
Toiduainete (aia-, põllu- või metsasaaduste ning jookide, kala-, liha-, pagari- või piimatoodete) väiketöötlemise konsulendi teadmised ja oskused	EKR tase 5
<p><u>Tegevusnäitajad:</u> lähtudes toidu tootmise põhimõtetest</p> <p>1) kirjeldab, analüüsib ja põhjendab erinevaid lahendusvariante, lähtudes kliendist, konkreetsetest oludest, võimalustest ja piirangutest; analüüsib lahendusvariantide teostatavust, ressursivajadust ja hindab riske;</p> <p>2) koostab tehnoloogilised arvutused ja skeemid;</p> <p>3) koostab lahendusvariantide kalkulatsioonid, sh eelarve, ressursivajadus, maksumuse analüüs;</p> <p>4) nõustab ja juhendab klienti kliendi valitud tegevuse või lahenduse elluviimisel, sh toiduainete tööstusliku tootmise planeerimisel.</p>	
<p><u>Üldised teoreetilised ja /või praktilisel kogemusel põhinevad teadmised toidu tootmisest, vastavalt valitud toidugrupile:</u></p> <p>1) toiduainete töötlemise tehnoloogilised protsessid;</p> <p>2) tehnoloogiliste seadmete ehitus ja tööpõhimõtted;</p>	

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

- 3) toodete valmistamiseks kasutatava tooraine ja materjalide koostis ning omadused, sh mahetöötlemises lubatud toidu lisa- ja abiained ning muud tooted;
- 4) kvaliteedinõuded toorainele, tehnoloogilistele protsessidele ja valmistoodetele, sh mahepõllumajandustoodete töötlemise nõuded;
- 5) toiduainete töötlemise tooraine, tehnoloogilise protsessi ja valmistootte mikrobioloogia;
- 6) tehnoloogilised mõõtmised ja laboratoorsed analüüsid; sensoorne analüüs;
- 7) tehnoloogilise protsessi juhtimine ja kontrollimine;
- 8) toidutoodete valmistamise käigus toimuvad biokeemilised ja füüsikalised-keemilised protsessid;
- 9) tehnoloogiliste arvutuste teostamise ja skeemide, jooniste ning aruannete koostamise põhimõtted;
- 10) toodete pakendamise-, säilitamise- ja transpordinõuded;
- 11) toiduainetööstuses kasutatavad pakkematerjalid ja pakendid;
- 12) tootearenduse põhimõtted;
- 13) enesekontrollisüsteemi loomine ja haldamine (HACCP);
- 14) hügieeninõuded ja toiduohutus käitlemisel, tootmishügieeni nõuded, pesemis- ja desinfitseerimisvahendite liigid ning pesemis- ja desinfitseerimismeetodid;
- 15) töökeskkonna ohutuse nõuded (tööohutus, töötervishoid, esmaabi, keskkonnakaitse, jäätmekäitlus);
- 16) kutseala ja spetsialiseerumisega seotud õigusaktidega sätestatud nõuded ja olukorrapõhised seosed, sh mahepõllumajandust reguleerivad õigusaktid, ettevõtte tunnustamine ja mahepõllumajanduse registrisse kandmine, teavitamine mahepõllumajandusliku tootmisega jätkamisest;
- 17) majandusarvestus (sh eelarvete koostamine, omahinna kalkulatsioon, erinevate alternatiivsete lahenduste maksumuse analüüs, arvestuse pidamine toodetud ja/või esmatöödeldud toodete ning saaduste kohta), ettevõtlusvormid, toetusmeetmed;
- 18) turud, turundamine ja turustamine.

Hindamismeetod(id):

Kirjalik ülesanne, praktiline töö, vestlus, eneseanalüüs ning õpi- ja töökogemuse mapp (portfoolio)

14.

Vesiviljelus

Vesiviljeluse konsulendi teadmised ja oskused

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

lähtudes vesiviljeluse põhimõtetest

- 1) kirjeldab, analüüsib ja põhjendab erinevaid lahendusvariante, lähtudes kliendist, konkreetsetest oludest, võimalustest ja piirangutest; analüüsib lahendusvariantide teostatavust, ressursivajadust ja hindab riske;
- 2) annab nõu äriplaani koostamisel (lahendusvariantide kalkulatsioonid, sh eelarve, ressursivajadus, maksumuse analüüs, turu nõudlus);
- 3) nõustab ja juhendab klienti kliendi valitud tegevuse või lahenduse elluviimisel, arvestades erinevate lahendusvariantide võimaluste ja piirangutega.

Üldised teoreetilised ja /või praktilisel kogemusel põhinevad teadmised vesiviljelusest:

- 1) veeorganismide bioloogia, süstemaatika, anatoomia ja füsioloogia;
- 2) kalade ja vähkide kasvukeskkonna parameetrid ja selle hoidmise põhimõtted (sh kaladele olulised veekvaliteedi näitajad ja veeproovide laboratoorse analüüsi tulemused kala- ja vähikasvatuse seisukohalt);
- 3) vesiviljeluse tehnoloogia võimalused ja toimimise põhimõtted (ekstensiivne vesiviljeluse

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

tehnoloogia, nt vähk, karpkala või intensiivne kalakasvatuse tehnoloogia läbivooluga tiikides ja basseinides või suletud veekorduvkasvatuse süsteemiga kasvandustes ning sumpades);

- 4) kalade söötmise alused;
- 5) erinevate kalaliikide paljundamismeetodid;
- 6) eluskala ja -vähi käitlemise (sh kogumine, sorteerimine, transport) ning kala esmatöötlemise (sh uimastamine, surmamine, rookimine) viisid ja põhimõtted;
- 7) tehnoloogilised seadmed vesiviljeluses ning nende kasutamine ja hooldamine;
- 8) vesiviljelusettevõtetes sagedamini esinevad kala- ja vähihaigused, nende ennetamise ja ravivõimalused ning bioturvalisuse nõuded;
- 9) merevetikate kasvatamise põhimõtted (sh mahepõllumajanduslik tootmine);
- 10) kutseala ja spetsialiseerumisega seotud õigusaktidega sätestatud nõuded ning olukorrapõhised seosed, sh veeseadus, keskkonnatasude seadus, kalaturukorralduse seadus, loomatauditõrjeseadus, toetused, toidu valdkonda reguleeriv õigusraamistik jne;
- 11) mahepõllumajandusliku vesiviljeluse korraldamine, sh päritolu (sugukari), kasvatamine; tööaretus; söötmine ja söödad; haiguste ennetamise ja veterinaarravi ning tootmishoonete ja – rajatiste hooldus;
- 12) tootmise planeerimise alused, sh äriplaani koostamine, majandusarvestus (sh eelarvete koostamine, erinevate alternatiivsete lahenduste maksumuse analüüs, arvestuse pidamine toodetud ja/või esmatöödeldud toodete ning saaduste kohta, kattetulu ja omahinna kalkulatsioon) ja toodete turustamine.

Hindamismeetod(id):

Kirjalik ülesanne, praktiline töö, vestlus, eneseanalüüs ning õpi- ja töökogemuse mapp (portfoolio)